



Narodowe Forum Muzyki

Przestrzeń dla piękna

07

grudnia 2019

sobota

18:00

Wrocław, NFM, Sala Czerwona

Słowiańskie pasje

Joseph Swensen – dyrygent
Christian Danowicz – skrzypce
NFM Orkiestra Leopoldinum

Program:

Grażyna Pstrokońska-Nawratil (*1947) *Muzyka lidyjska* na orkiestrę smyczkową [15']

Leoš Janáček (1854–1928) *I Kwartet smyczkowy „Sonata kreutzerowska”* [20']

I. Adagio con moto

II. Con moto

III. Con moto: Vivace – Andante

IV. Con moto: Adagio

Siergiej Prokofiew (1891–1953) *Pięć melodii* op. 35bis (aranż. J. Swensen) [15']

I. Andante

II. Lento ma non troppo

III. Animato ma non allegro

IV. Allegretto leggiero e scherzando

V. Andante non troppo

Josef Suk (1874–1935) *Serenada* op. 6 [30']

I. Andante con moto

II. Allegro ma non troppo e grazioso

III. Adagio

IV. Allegro giocoso, ma non troppo presto

Projekt realizowany w ramach obchodów stulecia odzyskania niepodległości oraz odbudowy polskiej państwowości

niepodległa

POLSKA
STULECIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI



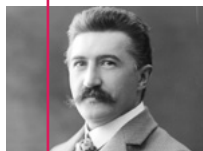
G. Pstrokońska-Nawratil



L. Janáček



S. Prokofiew



J. Suk

Omówienie

Joseph Swensen

Temat stowiański dzisiejszego koncertu jest oczywisty, ale uderza w nim przede wszystkim to, że w programie zabrakło dwóch najbardziej znanych kompozytorów stowiańskich – Antonína Dvořáka i Piotra Czajkowskiego. Przedstawię zatem twórców, których utwory zagramy tego wieczoru (zaprezentuję ich zgodnie z kolejnością powstania poszczególnych dzieł).

Josef Suk był ulubionym uczniem i zięciem Dvořáka. Jego najczęściej granym dziełem jest *Serenada* op. 6 z 1892 r. W tym cudownym utworze wyraźnie słychać wpływ Dvořáka (został napisany ponad dekadę po wspaniałym dziele Dvořáka o tym samym tytule). Suk rozwija i rozszerza przejrzystą klasyczną paletę harmonii swego teścia, bardziej świadomie wykorzystując wyrafinowany chromatyzm i śmiały, zmysłowy romantyzm. Choć *Serenada* jest dość wczesnym dziełem, Suk nigdy nie stworzył nic doskonalszego i niestety, jego późniejsze utwory zostały prawie całkowicie zapomniane.

Siergiej Prokofiew napisał *Pięć melodii* na głos (lub skrzypce) i fortepian w 1920 r. Choć Czajkowski był ogromnym źródłem inspiracji dla Prokofiewa (obaj zresztą mieli ze sobą wiele wspólnego, szczególnie łączyła ich miłość do baletu), *Pięć melodii* zawdzięcza więcej Claude'owi Debussy'emu. To właśnie ta bardziej rewolucyjna estetyka harmoniczna zainspirowała mnie do zorkiestrowania pełnej transcendentalnej piękna partii fortepianu.

W 1923 r. Leoš Janáček skomponował pierwszy ze swoich dwóch kwartetów smyczkowych, o podtytule „Sonata kreutzerowska”. Inspiracją do jego powstania było opowiadanie Lwa Tołstoja o romantycznych uwikłaniach muzyków i okropnych cierpieniach, które tak często z tego wynikają. Janáčkowi udało się wyrazić w tej muzyce wszelkie psychiczne traumy, ale pełna jest ona także miłości i tęsknoty. Wykonując ten kwartet w wersji na orkiestrę smyczkową, można uwypuklić zmysłowe aspekty tej niezwyklej muzyki.

Związana z Wrocławiem Grażyna Pstrokońska-Nawratil jest jedną z najbardziej fascynujących kompozytorek naszych czasów. Dla mnie muzyka Grażyny to czyste emocje, i to w jakiej obfitości! (nie przychodzi mi do głowy żaden inny kompozytor, którego

muzykę mógłbym opisać w ten sposób). Muzyka *lidyjska* została skomponowana w 2003 r. dla Orkiestry Kameralnej Wratislavia i oparta na *Kwartecie lidyjskim* (utworze z 1994 r). Sama autorka opisuje swoje dzieło w ten sposób: „Poszczególne fazy odnoszą się do starożytnych tragedii (stasimon, episodion, kommos, exodus). Utwór poświęcony jest pamięci mojego serdecznego przyjaciela, wybitnego kompozytora Andrzeja Krzanowskiego. Andrzej lubił cytaty, dlatego w ostatniej fazie przywołuję echo *Epitafium* napisanego przez Seikilosa w II wieku p.n.e., które brzmi wesoło”.

Nie będzie przesadą stwierdzenie, że żaden z utworów, które zagramy dziś wieczorem, nie zaistniałby, gdyby nie Dvořák i Czajkowski. Jestem też całkowicie przekonany, że gdyby nie wpływ tych dwóch kompozytorów na amerykańskie życie muzyczne, szczególnie w Nowym Jorku, nie byłbym muzykiem, którym jestem. Czajkowski wywarł niezatarte wrażenie na mieszkańcach tego miasta, gdy dyrygował niektórymi ze swoich największych dzieł na koncercie otwierającym Carnegie Hall w 1891 r. (czyli w roku narodzin Prokofiewa). Był jednym z nielicznych wybitnych kompozytorów europejskich, którzy w tamtych latach odbyli długą podróż do Ameryki, a jego obecność w Nowym Jorku przyczyniła się bardzo do wzrostu prestiżu miasta i wzmocnienia jego pewności siebie. Doprowadziło to do pojawienia się dużych ambicji artystycznych w tej metropolii. Dvořák mieszkał w Nowym Jorku w latach 1892–1895; był wtedy dyrektorem jednego z pierwszych amerykańskich konserwatoriów muzycznych – National Conservatory of Music. Było to w tym czasie skromne centrum rozwijającej się kultury muzycznej, ale dzięki swojemu przywództwu, pasji, entuzjazmowi i wizji Dvořák nie tylko przemienił tę uczelnię, lecz także na zawsze odmienił losy amerykańskiego życia muzycznego. Niestety, National Conservatory of Music zostało zamknięte. Marzenie Dvořáka o Ameryce kontynuuje dziś Juilliard School, która stała się jednym z najbardziej szanowanych i prestiżowych konserwatoriów muzycznych na świecie. Do tej szkoły uczęszczałem przez piętnaście lat, począwszy od siódmego roku życia.

Omówienie Josepha Swensena w języku angielskim jest dostępne na / For Joseph Swensen's programme note in English, see: <http://bit.ly/2KEBZga>



Joseph Swensen, fot. Łukasz Rajchert

Joseph Swensen

Pochodzi z rodziny o korzeniach norwesko-japońskich. Jest profesorem na Indiana University Jacobs School of Music i wykładowcą Królewskiego Konserwatorium w Szkocji. Współpracuje na stałe z takimi orkiestrami jak Scottish Chamber Orchestra, Orquesta Ciudad de Granada oraz Northwest Sinfonietta, a ponadto z Malmö Opera, Orchestre National du Capitole de Toulouse, Orchestre National Bordeaux Aquitaine, London Mozart Players i Orquestra Sinfónica do Porto Casa da Música. Występował na Mozart Festival w Nowym Jorku, Tanglewood Music Festival, Ravinia Festival oraz BBC Proms. Koncertuje też jako solista (skrzypce) i kameralista (z pianistą J. Kahanem oraz w trio fortepianowym KahaneSwensenBrey z wiolonczelistą C. Breyem). Skomponował takie utwory jak *Mantram* na orkiestrę smyczkową, *Latif* na wiolonczelę solo z zespołem kameralnym, *Shizue* na shakuhachi i orkiestrę oraz *Sinfonia concertante* na róg i orkiestrę.

Christian Danowicz

Absolwent Konserwatorium Muzycznego w Tuluzie (klasa skrzypiec G. Colliarda) oraz Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina (studia magisterskie w klasie skrzypiec J. i K. Jakowiczów oraz studia licencjackie w klasie dyrygentury symfoniczno-operowej A. Wita i T. Bugaja). Uzyskał stopień doktora, a na-

stępnie doktora habilitowanego w Akademii Muzycznej im. K. Lipińskiego we Wrocławiu, gdzie obecnie prowadzi klasę skrzypiec. Jest laureatem III nagrody w IV Międzynarodowym Konkursie Skrzypcowym im. T. Wrońskiego na Skrzypce Solo w Warszawie. W 2010 r. otrzymał I nagrodę w Konkursie Muzyki Kameralnej podczas Duxbury Music Festival w USA. W 2016 r. został laureatem Nagrody Radia Wrocław Kultura „Emocje”. Nagrane pod jego kierownictwem wraz z NFM Orkiestrą Leopoldinum i Atom String Quartet płyty *Made in Poland* oraz *Supernova* zostały wyróżnione Fryderykiem w 2018 i 2019 r. Pierwsza z płyt otrzymała ponadto w 2018 r. Wrocławską Nagrodę Muzyczną. Christian Danowicz jest koncertmistrzem NFM Orkiestry Leopoldinum, z którą regularnie występuje jako solista i dyrygent.



Christian Danowicz, fot. Łukasz Rajchert



NFM Orkiestra Leopoldinum, fot. Łukasz Rajchert

Organizator:



NFM – instytucja kultury miasta Wrocławia współprowadzona przez:



Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

